

4. Klimatilpasning

Klimaet ændrer sig, og med det vil havene stige, og sammen med flere storme vil kysterne og lavtliggende arealer komme under pres. Samtidig vil der komme flere kraftigere og mere voldsomme regnskyl, der vil sætte regnvandsledninger og kloakker under pres. Temperaturen vil stige, og der vil komme mere nedbør og stigende grundvandsstand. Nedbøren vil være mere ujævnt fordelt med vådere vintre og tørrere somre.

Konsekvenserne af klimaforandringer og ekstremvejr kan være svære at sikre sig imod, men gennem langsigtet og målrettet planlægning er det muligt at forebygge mange væsentlige skader i forbindelse med skybrud og stormflod.

Under dette tema udpeges områder, der er potentielt oversvømmelses- eller erosionstruede, og der stilles krav til afværgeforanstaltninger ved planlægning for byudvikling, særlige tekniske anlæg og ændret arealanvendelse i områder, der er udsat for oversvømmelse og erosion.

Byudvikling dækker over ændring eller udlæg af nye byområder. Ved særlige tekniske anlæg forstås eksempelvis trafik- og kommunikationsanlæg, forsynings-, miljø- og andre tekniske driftsanlæg. Ved ændret arealanvendelse forstås, at det i forbindelse med et kommuneplantillæg og/eller en lokalplan vurderes, om planens formål og anvendelse er af en sådan karakter, at området fortættes eller intensiveres.

Under dette tema er der retningslinjer for:

4.1 Klimatilpasning langs kysten

4.2 Klimatilpasning i byerne

4.3 Klimatilpasning i det åbne land

4.4 Klimatilpasning grundvand

Derudover er der i kommuneplanens hovedstruktur og i afsnittet "Generelle rammer for Slagelse Kommune" under kommuneplanens rammer beskrevet principper for regnvandshåndtering. Endvidere er der i rammer, der er udpeget som oversvømmelses- og erosionstruede, en note om, at der ved ny planlægning skal etableres afværgeforanstaltninger, der tager højde for risiko for oversvømmelse og erosion.

4.1 Klimatilpasning langs kysten



I Slagelse Kommune har vi 180 km kyst, og en del af denne kyststrækning ligger så lavt, at vi med mellemrum oplever, at kystområderne, bebyggelse og infrastruktur oversvømmes. Dette gælder bl.a. Korsør og Skælskør samt flere sommerhusområder, særligt Næsby Strand og Kobæk Strand. Andre steder er vores kyster præget af erosion og kystnedbrydning.

Klimaforandringer forårsager havstigninger og ændrede vejrforhold. Dermed vil vi opleve hyppigere oversvømmelser og mere erosion. Klimaforandringerne påvirker ikke kun vores kystnære byer men også naturen og landskabet, der gradvist vil ændre karakter. Øerne er særligt sårbare overfor stigende havvand, hyppigere oversvømmelser og øget erosion, da øerne har en relativ lang kystlinje i forhold til deres samlede areal. Dette skal tages i betragtning, når der planlægges nyt eller ændres i eksisterende anvendelse.

Slagelse Kommune har fastlagt en klimazone for oversvømmelse og en klimazone for erosion. Inden for klimazonerne skal den fysiske planlægning tage højde for risikoen for henholdsvis oversvømmelse og erosion.

Risikoen for oversvømmelse er størst i Korsør, der nationalt er udpeget som risikoområde for oversvømmelse. I Korsør, Skælskør og Kobæk Strand arbejdes der på at få sikret områderne mod oversvømmelse gennem kommunale fællesprojekter.

Retningslinjer

4.1.1 Det nationalt udpegede risikoområde for oversvømmelse, klimazonen for oversvømmelse og klimazonen for erosion fremgår af kortbilag 4.1.

4.1.2 I de områder af Korsør, der er udpeget af staten som risikoområder for oversvømmelse, må der ikke etableres bebyggelse og anlæg, der ikke er sikrede i forhold til oversvømmelser fra havet. Der skal sikres til minimum kote +2,0

m (DVR90).

4.1.3 Ved planlægning for byudvikling, særlige tekniske anlæg og ændret arealanvendelse inden for klimazonen for oversvømmelse, skal den mulige risiko for oversvømmelse vurderes med henblik på at afgøre, om der er behov for at etablere afværgeforanstaltninger, der sikrer nye bebyggelser og anlæg.

4.1.4 Inden for klimazonen for oversvømmelse må der ikke etableres ny bebyggelse eller anlæg, der ikke er sikrede i forhold til oversvømmelse fra havet til minimum kote +2,0 m (DVR90).

4.1.5 Det skal vurderes, om afværgeforanstaltninger inden for et planlagt område kan forårsage utilsigtet oversvømmelse uden for et planlagt område, herunder i andre kommuner.

4.1.6 Ved planlægning for byudvikling, særlige tekniske anlæg og ændret arealanvendelse inden for klimazonen for erosion, skal den mulige risiko for erosion vurderes med henblik på at afgøre, om der er behov for at etablere afværgeforanstaltninger, der sikrer nye bebyggelser og anlæg.

4.1.7 Erosion af kysten er en naturlig udvikling af store del af kysterne i Slagelse Kommune. Naturens kræfter bør som hovedregel have frit spil. Kystsikring kan dog etableres i henhold til kystbeskyttelseslovens formålsbestemmelser.

4.1.8 I forbindelse med planlægning for byudvikling, særlige tekniske anlæg og ændret arealanvendelse inden for klimazonerne, skal de fremtidige landskabelige ændringer vurderes og naturmæssige værdier kortlægges. Det skal vurderes, hvorvidt der er behov for at friholde arealer, så der er mulighed for en tilbagerykning af naturen som følge af stigende havvand, hyppigere oversvømmelser og øget erosion.

Redegørelse

Risikoområde

Korsør blev første gang udpeget i 2011 som et område med potentiel væsentlig risiko for oversvømmelse fra havet. På baggrund af udpegningen vedtog byrådet i 2015 en risikostyringsplan for Korsør. Risikostyringsplanen har fokus på forebyggelse, sikring og beredskab. Korsør er genudpeget i oversvømmelsesloven i 2018, og byrådet skal i 2021 vedtage en revideret risikostyringsplan.

I risikoområdet er der fokus på at reducere risikoen for oversvømmelse. Derfor skal ny bebyggelse inden ibrugtagning som minimum være sikret mod stormflod til kote +2,0 m (DVR90). Dette kan gøres ved en fælles løsning for et større område eller ved sikring af den individuelle bygning eller ejendom.

Klimazonerne

Slagelse Kommune har siden klimaplanen fra 2011 haft en klimazone, der dækker området mellem havet og kote +3,0 m (DVR90). I 2018 blev planloven ændret således, at det blev et krav i kommuneplanen at udpege oversvømmelses- og erosionstruede områder. Derudover skal kommuneplanen indeholde retningslinjer for afværgeforanstaltninger for oversvømmelse eller erosion ved planlægning for byudvikling mv. i de udpegede områder.

I forhold til oversvømmelse er det besluttet at videreføre den oprindelige klimazone, der dækker områder mellem havet og kote +3,0 m (DVR90). En 100 års hændelse fremskrevet til 2070 svarer til en vandstand ~+2 m (DVR90). Klimazonen for oversvømmelse er sat til +3 m (DVR90) for at sikre, at der ved planlægning af ny byudvikling mm. i

områder der er, eller kan blive, oversvømmelsestruede inden for projekteret levetid, screenes og planlægges efter den langsigtede oversvømmelsesrisiko. Ved planlægning for byudvikling mv. inden for klimazonen for oversvømmelse skal den mulige risiko for oversvømmelse vurderes, som følge af stigende havvand og medfølgende større og hyppigere oversvømmelser, og det skal afgøres, hvorvidt der er behov for etablering af afværgeforanstaltninger. Inden for klimazonen for oversvømmelse må der ikke etableres ny bebyggelse eller anlæg, der ikke er sikrede i forhold til oversvømmelse til minimum kote +2,0 m (DVR90). Der er metodefrihed i forhold til valg af afværgeforanstaltninger, hvorfor det, i det enkelte projekt inden for klimazonen for oversvømmelse, vil være en konkret vurdering, hvilken afværgeforanstaltning der vælges for at sikre til kote +2,0 m (DVR90).

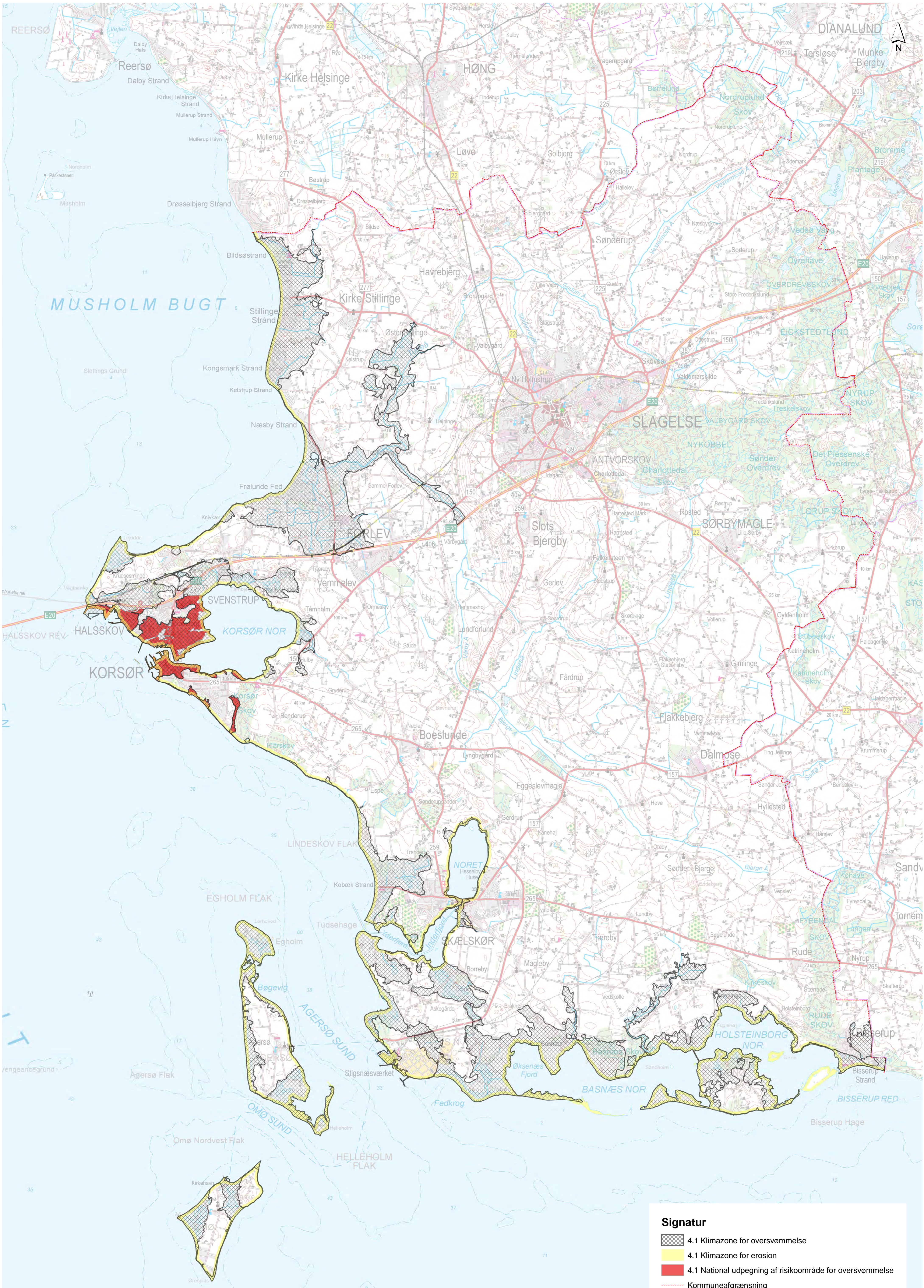
I forhold til at udpege erosionstruede områder er det besluttet at udpege en klimazone for erosion. Denne klimazone dækker fra kystlinjen og 100 meter ind i land langs hele kysten. Den konkrete risiko for erosion er meget forskellig langs kysten. Til grund for klimazonen for erosion ligger data fra Kystplanlægger, Kystdirektoratets nationale risikovurdering ift. erosion og oversvømmelse. I Slagelse Kommune varierer den samlede erosion fremskrevet til år 2070 mellem 3 meter og 60 meter. Fremskrevet til år 2120 er den samlede erosion på op til 115 meter. Derfor er der anlagt et forsigtighedsprincip, som skal sikre, at der ved ny byudvikling mm. i områder, der ligger inden for 100 meter af kysten, screenes for risikoen for erosion, og at der ved denne screening, indgår en levetidsbetragtning i forhold til kystudviklingen i det konkrete område.

Ved planlægning for byudvikling, særlige tekniske anlæg og ændret arealanvendelse inden for klimazonen for erosion, skal den mulige risiko for erosion vurderes, som følge af stigende havvand og medfølgende øget erosion, og det skal afgøres, hvorvidt der er behov for etablering af afværgeforanstaltninger.

I forbindelse med den konkrete vurdering af erosionsrisikoen anbefales det at anvende Kystplanlægger, der bl.a. indeholder en landsdækkende risikovurdering for erosion. Det er i den forbindelse væsentligt at vurdere både den kroniske og akutte erosion og tage højde for, at havstigninger og ændrede vejrforhold på sigt vil ændre erosionsrisikoen.

Naturens kræfter bør som hovedregel have frit spil langs kysten. Det er vanskeligt at etablere kystsikring, der ikke har en negativ påvirkning af bl.a. nabostrækninger, natur og landskab.

I takt med højere vandstande, hyppigere stormfloder og øget erosion vil landskabet gradvist ændre karakter, og naturtyper som strandenge vil svinde ind. I forbindelse med planlægning for byudvikling, særlige tekniske anlæg og ændret arealanvendelse inden for klimazonerne, skal de fremtidige landskabelige ændringer derfor vurderes, og beskyttet natur kortlægges. Det skal vurderes, hvorvidt der er behov for at friholde arealer, så der er mulighed for en tilbagerykning af naturen som følge af højere vandstande, hyppigere oversvømmelser og øget erosion.



Signatur

- 4.1 Klimazone for oversvømmelse
- 4.1 Klimazone for erosion
- 4.1 National udpegning af risikoområde for oversvømmelse
- Kommuneafgrænsning

4.1 Klimatilpasning langs kysten

1:55.000

4.2 Klimatilpasning i byerne



Byerne er ramme om store værdier, som kræver et tilsvarende højt niveau af sikkerhed for, at de ikke bliver ødelagt af de skybrud, som klimaforandringerne byder på. Klimaforandringerne stiller krav til håndtering og afledning af regnvand. I byerne er det ikke tilstrækkeligt at lade kloakledningerne gøre det alene. Klimasisikring i byerne handler derfor om at sikre plads til at aflede regnvandet på en kontrolleret og sikker måde. Man kan sige, at vi skal bygge byer, der arbejder *med* vandet og ikke *mod* vandet.

Retningslinjer

4.2.1 Byområder med øget risiko for oversvømmelse som følge af hævet havspejl eller øget nedbørsintensitet ses på kortbilag 4.2.

4.2.2 Ved planlægning for byudvikling, særlige tekniske anlæg og ændret arealanvendelse inden for områder med øget risiko for oversvømmelse som følge af øget nedbørsintensitet, jf. kortbilag 4.2, skal det vurderes, hvorvidt der er behov for at etablere afværgeforanstaltninger med henblik på at sikre nye bebyggelser og anlæg.

4.2.3 Ved planlægning for byudvikling, særlige tekniske anlæg og ændret arealanvendelse i byerne skal der reserveres plads til håndtering af regnvand. Det skal sikres, at regnvandet ikke skaber problemer for lokalområdet. Det kan ske med krav til byggeriet og anlæggets placering og udformning samt sikring af områder til regnvandshåndtering.

4.2.4 Ved planlægning af større, nye byområder skal der sikres arealer eller anlæg i et omfang, der kan håndtere regnvandet fra det tilknyttede opland.

4.2.5 Ved lokalplanlægning skal lavtliggende områder, hvor vand naturligt vil samles, jf. kortbilag 4.2, friholdes for bebyggelse og anlæg. Naturlige strømningsveje skal så vidt muligt fastholdes, genoprettes eller styrkes for at understøtte vandets naturlige vej mod lavningerne.

4.2.6 Håndteringen af overfladevand skal så vidt muligt indgå som rekreative elementer i byen.

4.3.7. Afstrømningen af regnvand til det offentlige kloaksystem skal som udgangspunkt reduceres til 2 l/s/ha, men skal dog vurderes i hvert enkelt konkret projekt.

Redegørelse

Der er meget, der tyder på, at der sker ændringer i vores klima. Vi kommer til at opleve temperaturstigninger og hyppigere og mere voldsomme vejrphenomener som eksempelvis skybrudshændelser. Risikoen for øgede regnvandsmængder skal tænkes ind i udformningen af den fremtidige byudvikling, så skader og følgevirkninger som følge af oversvømmelse minimeres. Der skal skabes mulighed for, at der kan etableres vådområder i byerne, og at vand indgår som et rekreativt element i det urbane landskab. Derudover kan der tænkes i andre løsninger som f.eks. grønne tage, grønne rabatter, generelt mere beplantning i byerne, privat opsamling af regnvand og brug af regnvandsbede.

Ad 4.2.1

I kommuneplanen er der kun kort med oversvømmelsesområder for kommunens tre købstæder; Slagelse, Skælskør og Korsør. Kortene er udarbejdet på baggrund af Mike Flood beregninger, som er baseret på Mike Urban modeller, der beskriver afløbssystemet for hvert område, og en koblet terrænmodel (MIKE 21 model), der beskriver vandets strømning på terræn. Der er foretaget beregning af 10, 20, 50 og 100 års hændelse i 2010 og 100 års hændelse i år 2110.

Der er flere andre, kloakerede byer i Slagelse Kommune. Der er ikke udarbejdet oversvømmelseskort for disse byer, da det er vurderet, at byerne og regnvandsmængder herfra er så små, at der ikke vil være risiko for oversvømmelse.

De byområder i købstæderne, hvor der forventes at være en øget risiko for oversvømmelse som følge af øget nedbørsintensitet, ses af kortbilagene 4.2. Kortene viser områder med størst sandsynlighed for oversvømmelse i regnvandskloakerede områder. Hvis man vil se strømningsvejene i byerne for nedbøren, anvendes Scalgo-kortet, jf. 4.3 Klimatilpasning i det åbne land.

Ad 4.2.2

Der er metodefrihed i forhold til valg af afværgeforanstaltninger, da det altid vil afhænge af de lokale forhold, hvilke afværgeforanstaltninger der er mest hensigtsmæssige. Der er flere forskellige muligheder alt afhængig af projektets omfang og placering:

Transport af oversvømmelse til nærliggende regnvandsbassin

I Slagelse by og Korsør er der en række åbne regnvandsbassiner/søer, som også kan bruges ved skybrud. Det kræver dog, at bassinkapaciteten bliver udvidet, så det er muligt at rumme den ekstra vandmængde, som kommer til bassinet.

Transport af oversvømmelse til kysten

I Korsør og Skælskør kan der laves tiltag, som transporterer oversvømmelser ud til kysten. Dette vil være den billigste metode og vil ikke kræve udvidelse af bassiner eller inddragelse af grønne områder. Udløb til kysten skal sikres med højvandslukke.

Transport af oversvømmelse til nærtliggende grønt område

Hvis der ikke er et nærtliggende regnvandsbassin eller sø, kan grønne områder inddrages til midlertidige oversvømmelsesområder. Oversvømmelse af de grønne områder vil kun forekomme i sjældne tilfælde, når kapaciteten af afløbssystemet er opbrugt, og de grønne områder kan derfor bruges til andre formål i langt størstedelen af tiden.

Ingen nærtliggende overfladisk magasineringsmulighed

Der er områder i centrum af Slagelse, hvor der ikke er nogen regnvandsbassiner eller grønne områder, hvor oversvømmelser kan transporteres over til. For disse områder kan det være en mulighed at etablere et underjordisk betonbassin, en stor ekstra transportledning eller opgradere det eksisterende afløbssystem betragteligt.

Ad 4.2.3

I enhver bygge- og anlægsaktivitet skal der tages højde for, hvordan regnvandet skal håndteres. I den konkrete planlægning af et bygge- og anlægsområde skal løsninger til håndtering af regnvandet tænkes i et større perspektiv, end det areal der måske umiddelbart skal udnyttes. Det kan være, at planlægningen bør omfatte eksisterende rekreative områder, veje, parkeringsarealer og pladser mv., så disse områder også kan indgå som strømningsveje (vandveje, render, grøfter, bække) eller områder til regnvandshåndtering (typisk de lave områder, hvor vandet naturligt vil samle sig). Det skal sikres, at der i forbindelse med infrastrukturprojekter som veje, stier og pladser er indarbejdet løsninger til håndtering af overfladevand der, hvor der er behov. Der kan være tale om grønne rabatter og helleanlæg eller indretning af pladser, veje og rekreative områder, så de kan tilbageholde vand i kortere eller længere perioder.

Ad 4.2.4

Planlægningen skal sikre, at der er styr på regnvandshåndteringen i et bygge- og anlægsområde, så der ikke er tvivl om, hvordan vandet fra et planområde efterfølgende skal eller kan håndteres. Regnvandshåndteringen skal ikke nødvendigvis ske i selve planområdet. Planlægges regnvandshåndteringen *uden* for planområdet, er det vigtigt, at det tydeligt beskrives, hvordan og hvor regnvandet tænkes håndteret uden for planområdet, herunder hvordan eventuelle afværgeforanstaltninger vil virke. Fremtidig planlægning uden for det aktuelle planområde skal tage højde for, at en del af området er reserveret til regnvandet fra naboområdet.

Ad 4.2.5

I lavtliggende områder, jf. Bluespot/Scalگو-kort, skal planlægningen som udgangspunkt friholdes for anlæg, der ikke kan tåle at stå under vand. Typisk vil disse områder opstå med små søer efter et skybrud, og ellers som lavtliggende fugtige områder. Måske kan der endda være tale om at indrette rekreative søer med permanent vandspejl, hvor fordampning vil være en del af regnvandshåndteringen. Områderne kan godt være udnyttet til anlæg, der kan tåle vand.

De naturlige strømningsveje svarer til de linjestrækninger, som vandet ville følge på sin vej ned til de laveste punkter i terrænet. I en by kan de naturlige strømningsveje godt blive styret af en kantsten, en pumpe, et rør eller en grøft; men det er alligevel vigtigt at friholde strømningsvejene, så ret store mængder vand på kort tid kan transporteres til de lave områder, hvor det kan tilbageholdes, indtil der er plads til afledning via kloakker og grøfter. Det afgørende er at respektere, at vandet frit kan løbe ned til lavningerne, uden at det skaber problemer undervejs.

Ad 4.2.6

Overfladevand skal betragtes som en ressource til at skabe bedre og mere interessante byrum med rekreative blå og grønne elementer. Grønne områder og idrætsanlæg kan anlægges med lavninger i form af grøfter/kanaler til afledning eller opmagasinering af overfladevand, eller de kan i perioder være delvist oversvømmede. Boligområder med fællesarealer til ophold og leg kan indrettes, så de giver mulighed for, at regnvandet kan forsinkes f.eks. via fordampning eller nedsivning (der hvor det er muligt, undtaget er Slagelse by), mens arealerne i tørre perioder kan anvendes til andre formål. Regnvand som oplevelse kan også være kortvarig. Eksempelvis kan et parkeringsareal være indrettet, så det kan tilbageholde vand i en kortere periode uden, at vandstanden bliver så høj, at det vil skade parkerede biler. På samme måde kan veje være indrettet med høje kantsten og neddroslede afløb, så vandet på denne måde tilbageholdes, indtil regnvandskloakkerne igen kan aftage regnvandet. Midlertidig tilbageholdelse af regnvand på overfladen tydeliggør og fastholder oplevelsen af en regnhændelse, samtidig med at skader undgås.

Ad 4.2.7

Alle nye tilledninger af regnvand til det offentlige kloaksystem skal som udgangspunkt reduceres til en afstrømning svarende til 2 l/s/ha. Det er dog vigtigt, at der gennemføres en konkret vurdering i de enkelte tilfælde ud fra det givne projekt og den aktuelle kontekst. Begrænsningen er nødvendig af hensyn til kloakkernes kapacitet og de krav, der er til udledningerne fra det offentlige kloaksystem.



Signatur
Udbredelse af oversvømmelse
Gentagelsesperiode for regnhændelsen

Dark red	10 år 2010
Red	20 år 2010
Orange	50 år 2010
Yellow-orange	100 år 2010
Light yellow	100 år 2110

Slagelse





Signatur

**Udbredelse af oversvømmelse
Gentagelsesperiode for regnhændelsen**

- 10 år 2010
- 20 år 2010
- 50 år 2010
- 100 år 2010
- 100 år 2110

Skælskør

4.3 Klimatilpasning i det åbne land



Klimaforandringerne betyder, at vi generelt kommer til at opleve mere ekstreme vejrforhold i fremtiden. Øget nedbør betyder flere skybrud og højere vandstand. Samtidig bliver det sandsynligvis mere almindeligt med længere tørkeperioder om sommeren. Dette kan medføre omfattende skader på bygninger, infrastruktur samt tab af landbrugsafgrøder. Samtidig giver det ændrede klima nye udfordringer for vores natur og vandløb, som i højere grad udtørres om sommeren og belastes af de højere afstrømninger om vinteren. Historisk har man fokuseret på, at regnvandet skulle afledes hurtigt og effektivt til hav eller vandløb. Klimaforandringerne har imidlertid betydet, at vi må vende denne tilgang på hovedet. Vores vandløb, dræn og kloaker har ikke tilstrækkelig kapacitet til at håndtere de stigende nedbørsmængder. Derfor skal vi i højere grad have fokus på at håndtere vandet lokalt, oppe i systemet, fremfor at lede det hurtigt ned til lavere liggende arealer med oversvømmelser langs åer og vandløb til følge.

Retningslinjer

4.3.1 Oversvømmelsestruede områder samt naturlige strømningsveje fremgår af kortbilag 4.3.

4.3.2 Inden for de oversvømmelsestruede områder kan der kun planlægges for byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v., hvis der laves en overordnet plan, som dokumenterer, at regnvandet kan håndteres og ikke ændrer afstrømningen eller forringer muligheden for regnvandshåndtering på tilstødende arealer. Ny bebyggelse og anlæg skal sikres mod oversvømmelse og erosion.

4.3.3 I forbindelse med byudvikling, særlige tekniske anlæg, ændret arealanvendelse m.v. skal de naturlige strømningsveje så vidt muligt fastholdes, genoprettes eller styrkes for at understøtte vandets naturlige vej mod vandløb og hav.

4.3.4 I forbindelse med planlægning og administrationen skal det sikres, at de oversvømmelsestruede områder samt

de naturlige strømningsveje, i det omfang det er muligt, indgår i lokal håndtering af regnvand i form af mindre vådområder samt nedsivnings- og/eller forsinkelsesbassiner.

4.3.5 Anlæg til håndtering af regnvand skal etableres under hensyntagen til eksisterende naturområder. Anlæggene skal tilpasses det omkringliggende landskab samt bidrage til at skabe mere våd natur og rekreativ værdi.

4.3.6 I forbindelse med planlægning og administration skal det sikres, at afledning af overfladevand sker under hensyntagen til vandløbenes hydrauliske kapacitet og miljømæssige målsætning samt beskyttede naturområder.

Redegørelse

Det åbne land omfatter som udgangspunkt områder, som er omfattet af landbrugsdrift samt sommerhusområderne. Mindre, samlede bebyggelser og bysamfund er som udgangspunkt også omfattet af det åbne land; men afhængig af bysamfundets karakter kan det være omfattet af retningslinjetema [4.2 Klimatilpasning i byerne](#).

Klimatilpasning i det åbne land vil primært sigte mod beskyttelse af bebyggede arealer, men kan også rette sig mod beskyttelsen af større arealer med høj landbrugsmæssig dyrkningsværdi. Oversvømmelsestruede områder i det åbne land ses af kortbilag 4.3.

De oversvømmelsestruede arealer i det åbne land har et stort sammenfald med lavbundsarealer, og hvor det er tilfældet, vil retningslinjerne under dette afsnit også gælde. Retningslinjerne under afsnit 4.3 retter sig alene mod risikoen for oversvømmelser og ikke mod eventuel fremtidig naturgenopretning, som det er tilfældet under retningslinjeafsnit [9.5 Lavbundsarealer](#).

Slagelse Kommune kan arbejde med naturpleje og naturgenopretning samt landskabelige og rekreative interesser i kommunen. Hvis et areal, der er meget belastet af oversvømmelse, i stedet kan indgå i et formål, som kan sikre kommunale interesser, kan kommunen, efter en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, indgå i klimatilpasningsprojekter i det åbne land.

Tilsvarende kan SK Forsyning A/S indgå i klimatilpasningsprojekter, herunder også i det åbne land, hvis projektet samtidig tjener interesser, som forsyningen skal varetage. Det kan f.eks. være, at projektet sikrer en mere effektiv afledning af regnvand fra et bysamfund, eller at projektet sikrer en jævn afstrømning til vandløbet.

Øgede nedbørsmængder og øget befæstelse i oplandet kan medføre en højere afstrømning og øget erosion i vandløbene. Den øgede erosion kan give udfordringer ift. miljøtilstanden i vandløbene.

Ad 4.3.1

Udpegningen "Oversvømmelsestruede områder" på kortbilag 4.3 viser arealer, som oversvømmes fra vandløb samt lavninger i terrænet, som kan oversvømmes ved en skybrudshændelse.

Til kortlægning af lavninger, som er i risiko for oversvømmelse, er der anvendt en nedbør på 110 mm svarende til en døgnnedbør med en gentagelsesperiode på 100 år og fremskrevet til år 2100 (ved klimascenariet RCP8.5).

Vandstande under 10 cm er sorteret fra.

I forhold til oversvømmelser fra vandløb planlægges efter en 1000 års hændelse. De omfattede arealer er ikke væsentligt forskellige fra en 100 års hændelse, derfor er der prioriteret et højt sikringsniveau.

”Naturlige strømningsveje” på kortbilag 4.3 viser terrænmæssige vandveje med et opland på over 10 ha, som kan blive vandførende f.eks. i forbindelse med skybrud.

Ad 4.3.2

Retningslinjen retter sig mod ny bebyggelse i de oversvømmelsestruede områder i det åbne land. Retningslinjen skal sikre, at der ikke planlægges for ny bebyggelse og lignende inden for områder, der er i risiko for at blive oversvømmet, samt at arealerne i stedet anvendes til lokal håndtering af regnvand. Ved ansøgning om ny bebyggelse inden for disse områder skal der redegøres for, hvordan bebyggelsen sikres mod oversvømmelsestruslen.

Ad. 4.3.3

Retningslinjen skal sikre, at vandets naturlige strømningsveje på terrænet respekteres og anvendes positivt i forbindelse med håndtering af skybrudshændelser. Strømningsvejene kan eksempelvis indgå i lokale regnvandsløsninger eller skybrudssikringer. Retningslinjen er ikke nødvendigvis til hinder for, at arealerne kan indgå i byggeri eller anlæg, men det skal sikres, at de naturlige strømningsveje ikke opfyldes eller blokeres.

Ad. 4.3.4

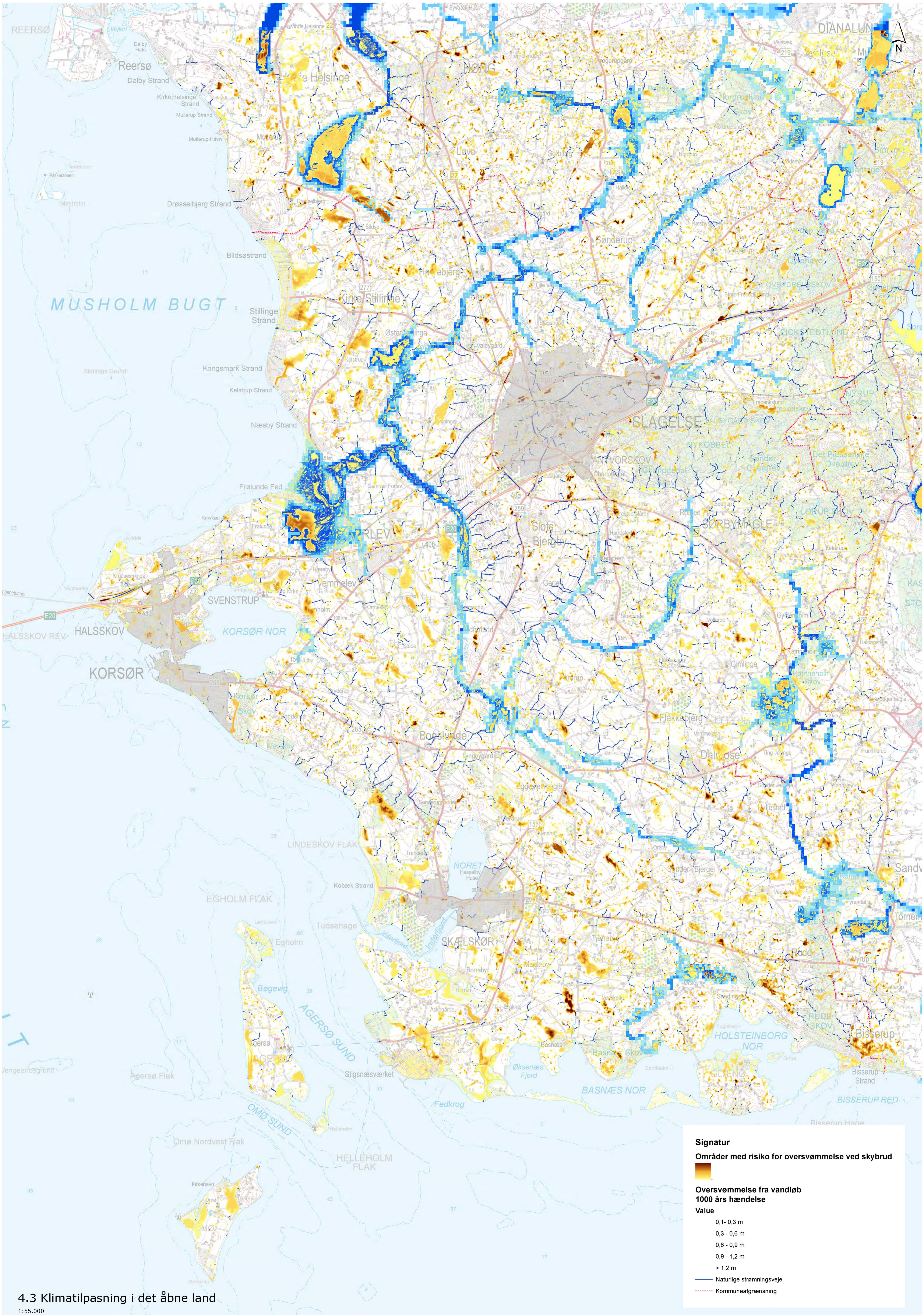
Retningslinjens formål er at sikre, at regnvand fra ny bebyggelse så vidt muligt håndteres lokalt inden for de områder, hvor vandet naturligt vil samle sig i terrænet.

Ad. 4.3.5

Retningslinjen skal sikre mest mulig synergi i forhold til natur og biodiversitet i forbindelse med håndtering af regnvandet. Det skal sikres, at eksisterende beskyttet natur respekteres og om muligt understøttes.

Ad. 4.3.6

Retningslinjen retter sig mod nye udledninger af overfladevand i det åbne land. Det skal sikres, at både valg af recipient og selve udledningen etableres under hensyntagen til miljøtilstanden og den hydrauliske kapacitet i recipienten.



Signatur

Områder med risiko for oversvømmelse ved skybrud

Oversvømmelse fra vandløb
1000 års hændelse

Value

- 0,1 - 0,3 m
- 0,3 - 0,6 m
- 0,6 - 0,9 m
- 0,9 - 1,2 m
- > 1,2 m

— Naturlige strømningssveje

- - - Kommuneafgrænsning

4.3 Klimatilpasning i det åbne land

1:55.000

4.4 Klimatilpasning grundvand



Flere steder i Slagelse Kommune står grundvandet så højt, at det på nogle tider af året kan være et problem i forhold til områdets benyttelse, f.eks. landbrug eller byggeri. Desværre findes der ikke nogen systematisk registrering af, hvor højt det terrænnære grundvand står og dermed, hvor man bør være mest opmærksom på problemet. På grundlag af modelberegninger er der udarbejdet kort over den nuværende afstand til grundvandet og over, hvordan afstanden til grundvandet vil ændre sig i tilfælde af en middelvåd klimaændring. Da det er svært at gøre noget konkret mod en høj grundvandsstand, er det i stedet nødvendigt at indrette sig, så en høj grundvandsstand ikke skaber problemer f.eks. i forbindelse med byggeri eller andre former for anlægsaktivitet.

Retningslinjer

4.4.1 Områder med mulig høj grundvandsstand ses af kortbilag 4.4.

4.4.2 Ved lokalplanlægning skal man forholde sig til den mulige risiko for høj grundvandsstand.

4.4.3 I områder med en sandsynlighed for høj grundvandsstand skal grundvandsforholdene undersøges nærmere, inden der etableres bebyggelse og andre anlæg.

4.4.4 I områder med høj grundvandsstand skal håndteringen af regnvand ske på andre måder end ved nedsivning via faskiner.

4.4.5 I Slagelse by gives der som udgangspunkt ikke tilladelse til nedsivning via faskiner.

4.4.6 Nedsivning inden for forurenede arealer på vidensniveau 0, 1 og 2 tillades ikke, med mindre en risikovurdering viser, at der ikke er spedningsrisiko ved en nedsivning på arealet.

Redegørelse

Klimaændringer medfører, at der falder mere nedbør i vinterhalvåret. Det får grundvandsstanden i vinter- og forårsmånederne til at stige. I den største del af Slagelse Kommune er jordbunden leret. Når der er meget ler i jorden, kan nedbøren kun langsomt sive ned til de dybere jordlag. Det betyder, at vi mange steder, særligt i lavtliggende områder, må forvente at blive yderligere udfordret af høj grundvandsstand vinter og forår. I byerne kan udfordringen med høj grundvandsstand blive forværret, når gamle, utætte kloakker renoveres. Utætte kloakker virker som dræn, og holder på den måde grundvandsstanden nede. Når kloakkerne tættes, stiger grundvandsstanden i området ofte. Fra centralt hold arbejdes der på lovgivning, som gør det muligt (lovligt) for spildevandsselskaberne at anlægge en drænledning samtidig med, at de renoverer kloakkerne.

Når man skal undersøge, om der er høj grundvandsstand i et område, skal det helst foregå i perioden december til april. Grundvandsstanden kan variere 2-3 meter over året, ofte lavest i september og højest i marts.

Ad 4.4.1

Oversvømmelseskortet for grundvand er udarbejdet for 2010 og 2050. Kortet viser, hvor der allerede er høj grundvandsstand, dvs. hvor grundvandet ligger 0 - 1 m under terræn, samt hvor grundvandsstanden frem mod 2050 vil stige fra at ligge mere end 1 m under terræn til at ligge 0 - 1 m under terræn.

Beregningerne af grundvandsstanden er usikre, bl.a. fordi der er meget få systematiske målinger af den terrænnære grundvandsstand. Det forventes, at der i 2021 er udarbejdet bedre kort over områder med mulig høj grundvandsstand. Det nye kort udarbejdes af Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering og dækker hele landet. Det nuværende grundlag er alene vejledende, og det vil være nødvendigt med en nærmere analyse i hver enkelt plan- eller byggeproces.

Ad 4.4.2

Høj grundvandsstand kan give store udfordringer i forbindelse med byggeri. En høj grundvandsstand kan både have betydning i en byggeproces og for håndtering af regnvand. Som udgangspunkt bør kældre i områder med risiko for høj grundvandsstand undgås eller etableres, så de kan modstå udfordringen fra grundvandet. I forbindelse med byggeri i nærheden af anden bebyggelse skal det sikres, at en eventuel grundvandssænkning ikke påfører skader på nabobebyggelse. Høj grundvandsstand kan også begrænse mulighederne for beplantning. Ved lokalplanlægning og byggesagsadministrationen skal det derfor sikres, at forhold omkring grundvandsstand undersøges i forhold til den konkrete anvendelse.

Ad 4.4.3

I områder med høj grundvandsstand skal der tages særlige forholdsregler. Det kan f.eks. handle om placering og sikring af bebyggelsen, så den kan modstå en høj grundvandsstand.

Ad 4.4.4

Områder med høj grundvandsstand vil i sagens natur ikke være egnede til nedsivning via faskiner. Derfor skal der søges andre løsninger på afledning af overfladevand i områder, der er udfordrede af høj grundvandsstand. Det kan f.eks. være ved at opbevare vand på terræn samt en kombination af en række LAR-Løsninger se afsnit [2.3 Generelle rammer for Slagelse Kommune - Regnvandshåndtering](#).

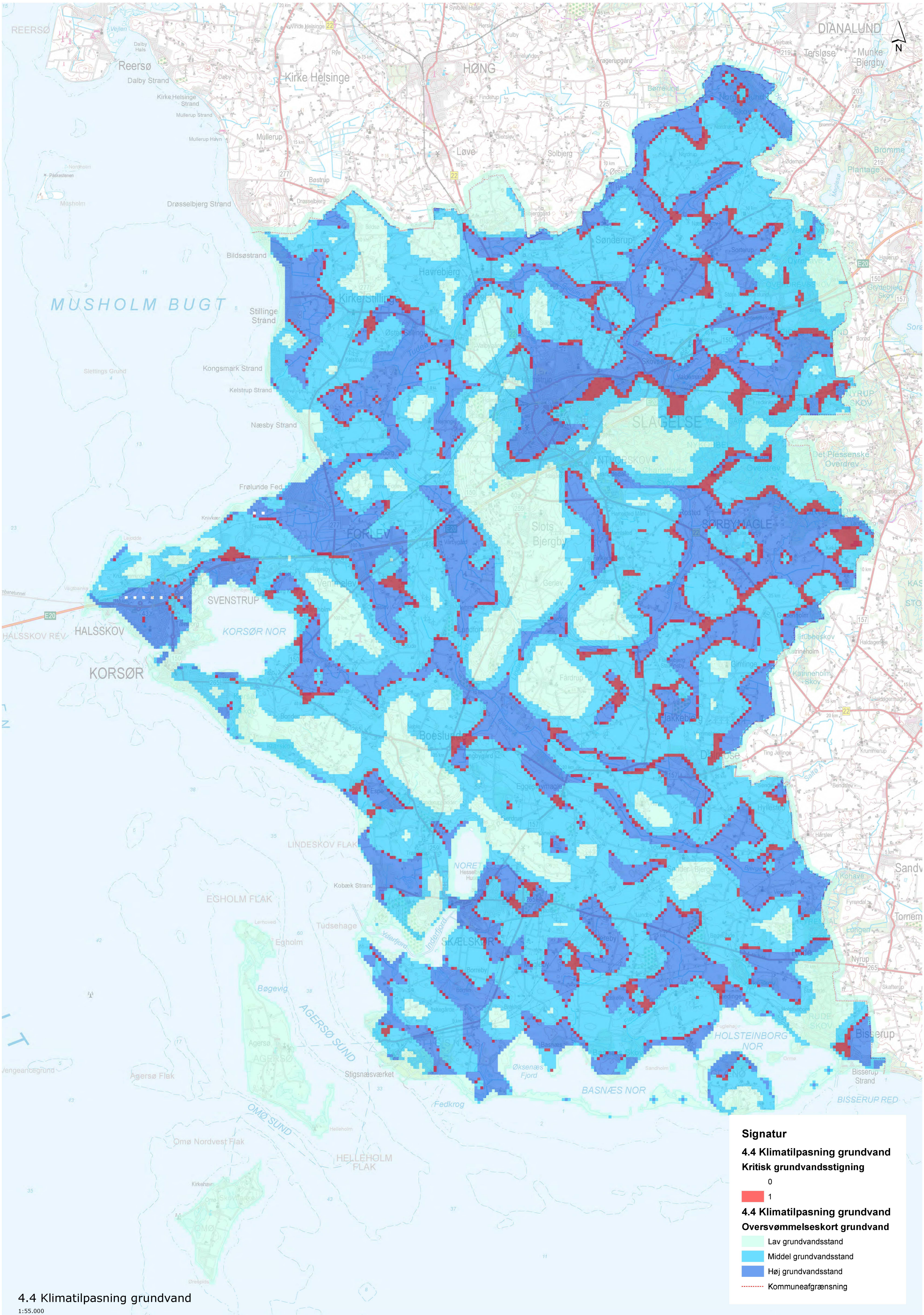
Ad 4.4.5

Slagelse Kommune har i perioden ultimo 2013 til primo 2016 gennemført undersøgelser for at afklare de terrænnære grundvandsforhold under Slagelse by. Undersøgelserne har vist, at grundvandet generelt står højt under byen. I størstedelen af byen står grundvandet i det tidlige forår mindre end 2 m under terræn, flere steder endnu nærmere terræn. Nedsivning af regnvand i faskiner vil forværre udfordringen med højt grundvand. Nedsivning på en matrikel vil ofte påvirke grundvandsstanden på nabomatrikler. Det betyder, at nedsivning af mere regnvand i Slagelse by generelt ikke er en mulighed. Kun hvor der er tale om mindre regnvandsmængder, og hvor omkostningerne til andre løsninger er ekstraordinært store, kan nedsivning af regnvand accepteres.

Ad 4.4.6

Region Sjælland kortlægger de jordforureninger, hvor der er konstateret kraftig forurening i jord og /eller grundvand, eller hvor der muligvis kan være kraftig jordforurening. Jordforureningerne er registreret på vidensniveau 0, 1, 2 (V0, V1, V2). Kortlægningen foretages for bl.a. at sikre grundvandet, menneskers sundhed og miljøet.

Nedsivning i forurenede jord kan medføre uønsket udvaskning af forurenende stoffer til vandløb og grundvandet.



Signatur

4.4 Klimatilpasning grundvand
Kritisk grundvandsstigning
 0
 1

4.4 Klimatilpasning grundvand
Oversvømmelseskort grundvand
 Lav grundvandsstand
 Middel grundvandsstand
 Høj grundvandsstand
 Kommuneafgrænsning

4.4 Klimatilpasning grundvand
 1:55.000

5. Kulturhistorie

Slagelse Kommune, som den ser ud i dag, er formet af mange hundrede års udvikling. Overalt i kommunen findes spor af denne historie – i nogle områder mere tydeligt end andre.

Kulturhistorien findes i både stor og lille skala og omfatter både det ekstraordinære – f.eks. vikingeborgen Trelleborg – og "hverdagslandskaberne" i f.eks. købstædernes bymidte eller landsbymiljøerne i det åbne land. Slagelse Kommune vil fortsat have dette for øje i arbejdet med at skabe attraktive muligheder for blandt andet bosætning, erhvervsudvikling og turisme i hele kommunen.

I 2013 har Slagelse Kommune gennemgået bygningsmassen i Slagelse bymidte og Korsør bymidte med henblik på at registrere bevaringsværdige bygninger og dermed sikre de historiske bymiljøer.

I forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplan 2017 har kommunen desuden gennemgået alle udpegninger af kirkeomgivelser. Beskrivelserne er nu tilpasset, så de viser opdaterede registreringer af kirkernes synlighed i landskabet fra kommunens veje og stier.

I Kommuneplan 21 er der gennemført en større revision af nuværende kulturmiljøudpegninger baseret på besigtigelse og nye registreringer. Registreringerne er udført i 2019 og 2020 i samarbejde med Museum Vestsjælland. Den reviderede kulturmiljøudpegning vurderes at give en bedre indsigt i kulturmiljøernes bærende bevaringsværdier og sårbarheder, som er en forudsætning for, at der kan tages stilling til deres bevaring i udviklingen af kommunens købstæder, landsbyer og landområder.

Under dette tema er der retningslinjer for:

5.1 Bevaringsværdige bygninger

5.2 Kirkeomgivelser

5.3 Kulturmiljøer

5.1 Bevaringsværdige bygninger



De mange bevaringsværdige bygninger i Slagelse Kommune afspejler forskellige tiders byggeskik og er på den måde en væsentlig del af kommunens kulturarv inden for arkitektur og kulturhistorie. Bevaringsværdige bygninger er værdifulde som enkeltbygninger, men ofte har de også en betydning for oplevelsen af omgivelserne, dvs. de gadestræk, byrum, bymiljøer eller landsbymiljøer, de er en del af.

Retningslinjer

5.1.1 De bevaringsværdige bygninger fremgår af kortbilag 5.1.

5.1.2 Ændringer af bygninger, som er fredet efter bygningsfredningsloven, kan kun ske efter forudgående tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen.

5.1.3 En bevaringsværdig bygning skal som hovedregel opretholde den bevaringsværdi, som bygningen er vurderet til.

5.1.4 En bevaringsværdig bygning må, jævnfør lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og miljøer, ikke nedrives, før Slagelse Kommune har meddelt, om der nedlægges forbud.

5.1.5 Ombygning af og tilbygning til bevaringsværdige bygninger skal udformes i respekt for bygningens arkitektur og den sammenhæng, som bygningen indgår i.

5.1.6 Nybyggeri i nærheden af bevaringsværdige bygninger skal tilpasses den sammenhæng, som byggeriet indgår i, og bør gives et nutidigt udtryk med respekt for den lokale byggeskik.

Redegørelse

I Slagelse Kommune er der 48 fredede bygninger samt mere end 1.500 bygninger, der er udpeget som

bevaringsværdige (optælling 2016).

De fredede bygninger har arkitektoniske eller kulturhistoriske kvaliteter af national betydning og administreres af Slots- og Kulturstyrelsen. Bevaringsværdige bygninger har kvaliteter af regional eller lokal betydning, og ansvaret for disse ligger hos kommunen. En fredning omfatter hele bygningen, ude såvel som inde, hvor en udpegning som bevaringsværdig alene gælder bygningens ydre.

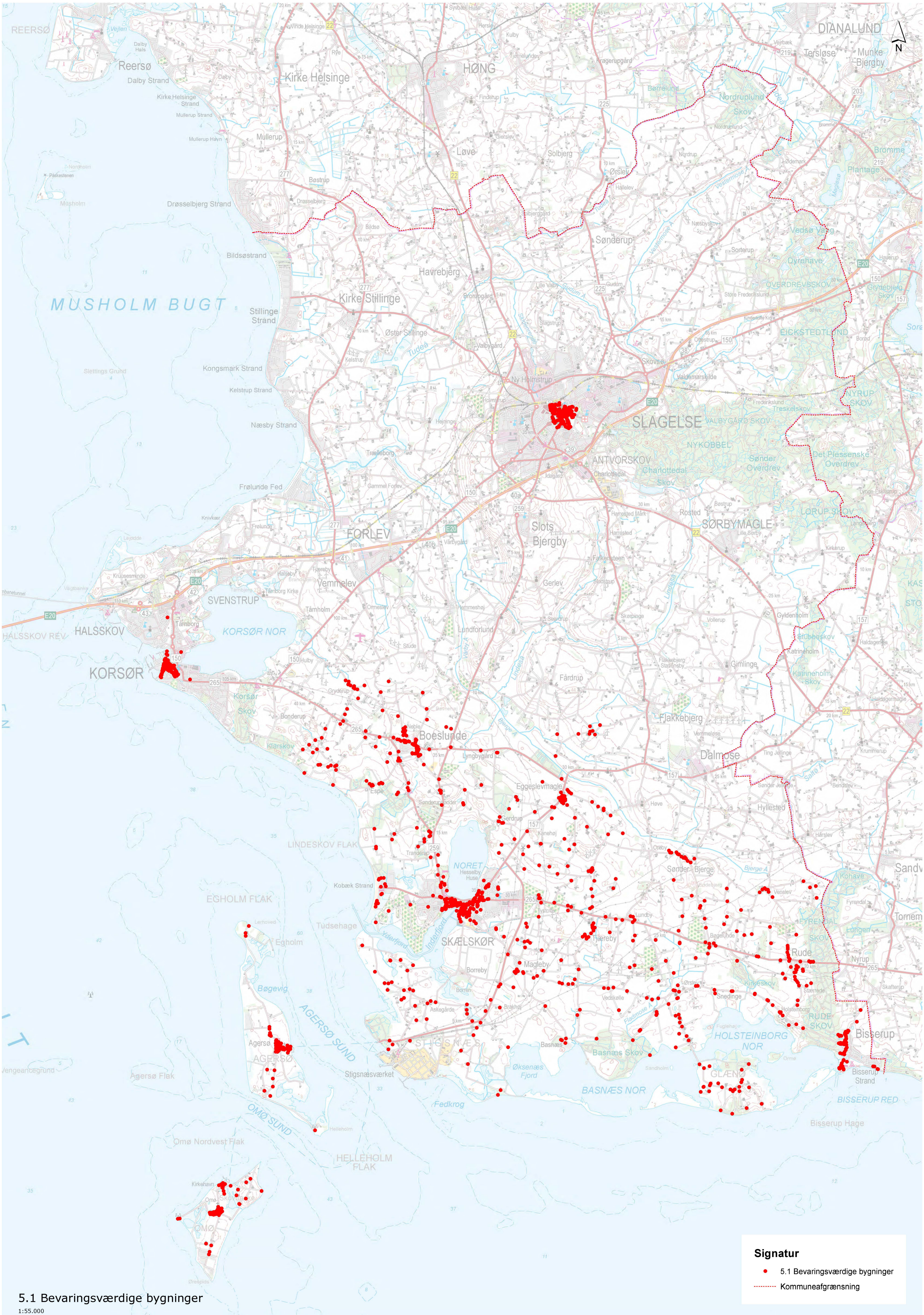
Bevaringsværdige bygninger kan være udpeget og omfattet af et forbud mod nedrivning i en lokalplan eller en byplanvedtægt. I nogle tilfælde kan en lokalplan eller byplanvedtægt også indeholde en bestemmelse om, at bevaringsværdige bygninger ikke må om- eller tilbygges uden tilladelse fra kommunen. Bygninger, der er optaget som bevaringsværdige i kommuneplanen, er ligeledes beskyttet mod nedrivning. Det betyder, at hvis en af disse bygninger ønskes nedrevet, skal der gennemføres en offentlighedsprocedure, og bygningen må ikke rives ned, før kommunen har meddelt, om der nedlægges forbud.

Hvis kommunen giver tilladelse til nedrivning af en bevaringsværdig bygning, skal Museum Vestsjælland underrettes. Hvis der gives tilladelse til at om- eller tilbygge en bevaringsværdig bygning, skal Museum Vestsjælland ligeledes underrettes.

Indtil videre er der i Kommuneplan 2021 optaget bygninger, som er registreret efter SAVE-metoden (Survey of Architectural Values in the Environment), og som har fået tildelt værdi 1-4. Der er foretaget SAVE-registreringer i tidligere Skælskør Kommune (1994) samt i Slagelse bymidte og Korsør bymidte (2012). Der findes desuden et antal bygninger, som er udpeget som bevaringsværdige i lokalplaner og byplanvedtægter, men som endnu ikke er overført til kommuneplanen.

Der er mulighed for, at flere områder kan gennemgås med henblik på udpegning af bevaringsværdige bygninger. Dette kan gøres som systematiske bygningsregistreringer på baggrund af geografiske områdeafgrænsninger – f. eks. udvalgte gadestrøg, bydele eller landsbyer – men også i forbindelse med planmæssige udviklingsprojekter eller strategiske indsatser omkring kulturarven i Slagelse Kommune, f.eks. for at sætte fokus på bestemte tidsperioder eller samfundsmæssige temaer.

Slagelse Kommune vil i planperioden igangsætte en proces med henblik på at få udpeget øvrige bevaringsværdige bygninger i kommunen samt eventuelt opdateret de eksisterende udpegninger.



5.1 Bevaringsværdige bygninger

1:55.000

Signatur

- 5.1 Bevaringsværdige bygninger
- - - Kommuneafgrænsning

5.2 Kirkeomgivelser



Kirkerne er en vigtig del af vores fysiske miljøer, både i byerne og på landet. Sådan har det været i mange år, og sådan skal det være fremover. Derfor indeholder kommuneplanen retningslinjer for, hvordan kirkeomgivelserne skal beskyttes mod en udvikling, der vil ødelægge oplevelsen af kirkerne. Der er gennemført en detaljeret registrering af kirkeomgivelserne siden 80'erne af amterne. Slagelse Kommune valgte at lave en større revision af kirkeomgivelserne i 2016. Revisionen tog udgangspunkt i de registreringer, der blev foretaget af amterne. De nye registreringer ligger til grund for retningslinjerne.

De arealer i Slagelse Kommune, der er omfattet af kirkeomgivelserne, ses ikke som forbudszoner for byudvikling, placering af trafik anlæg og tekniske anlæg, råstofgravning samt skovrejsning. Inden for kirkeomgivelserne er det vigtigt i hvert enkelt projekt først og fremmest at vurdere, hvorvidt projektet kan placeres uden for kirkeomgivelserne. Såfremt projektet ikke med rimelighed kan placeres andre steder end inden for kirkeomgivelserne, skal det sikres, at kirkernes betydning for landskabet ikke tilsidesættes.

Retningslinjer

5.2.1 Kirkeomgivelser fremgår af kortbilag 5.2.

5.2.2 Inden for arealer udpeget som kirkeomgivelserne må der kun ske byudvikling, placering af trafik- og tekniske anlæg, råstofgravning samt skovrejsning, hvis det kan ske uden at forringe oplevelsen af kirken.

5.2.3 Såfremt nødvendig byudvikling ikke med rimelighed kan placeres andre steder end inden for kirkeomgivelserne, skal det sikres, at kirkens betydning for landskabet fastholdes.

5.2.4 Ved væsentlige til- og ombygninger af eksisterende bebyggelse og tekniske anlæg, der ligger inden for kirkeomgivelserne, skal det sikres, at kirkens betydning for landskabet fastholdes.

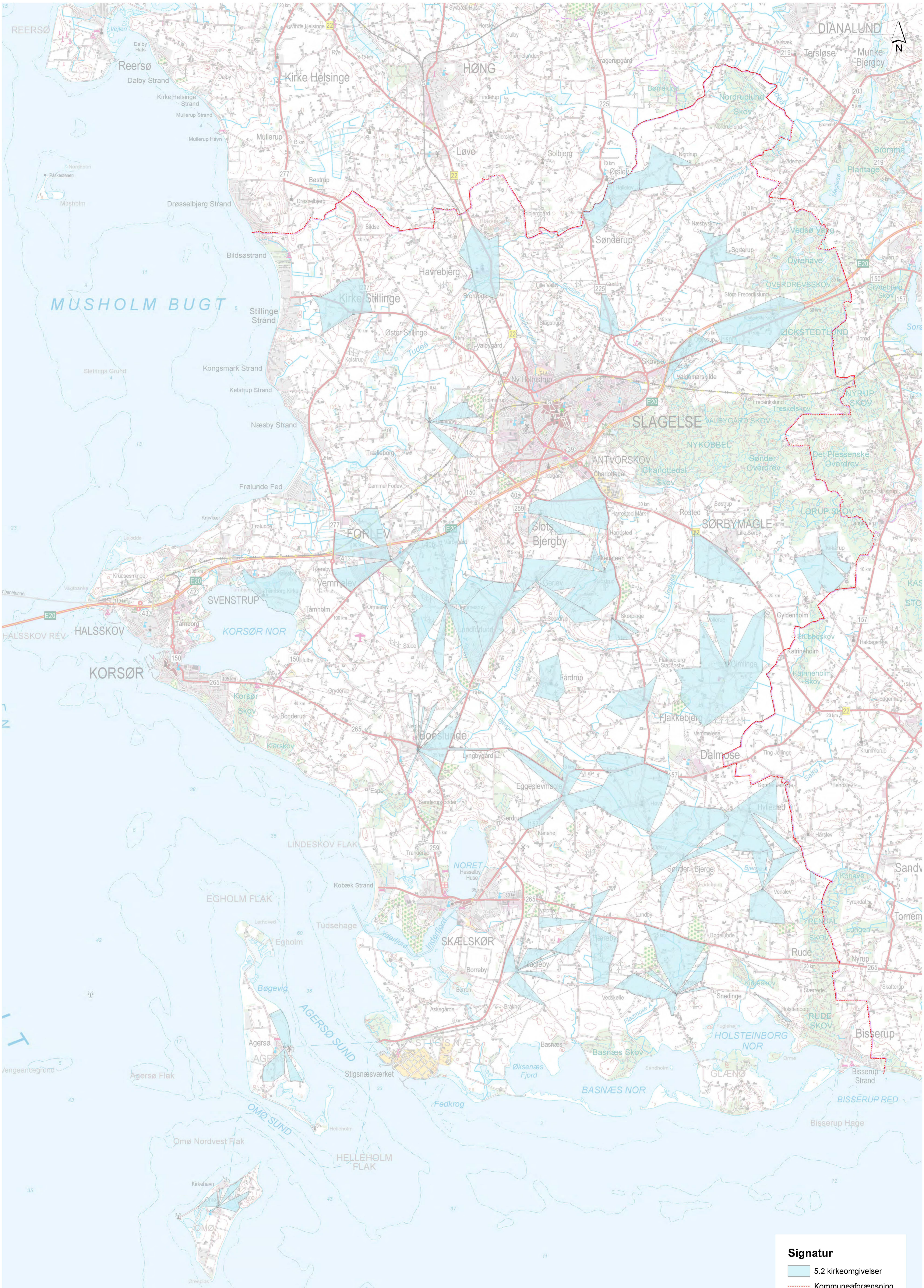
5.2.5 Slagelse Kommune har mulighed for at rejse en fredningssag for at sikre kirkens betydning, hvis et byggeri lægger op til at påføre kirkeomgivelserne væsentlig skade.

Redegørelse

Der er kirkeomgivelsesområder for 37 kirker i det åbne land, og det betyder, at der er retningslinjer for meget store arealer med det formål at sikre kirkernes landskabelige betydning. Det betyder også, at kirkeomgivelsesområder kan komme i konflikt med ønsker om byudvikling eller etablering af tekniske anlæg eller skovrejsning. Den samfundsmæssige betydning af ændringer i kirkeomgivelsesområderne skal derfor medtages i vurderingen af det enkelte projekt. Hvis der er behov for at inddrage dele af et kirkeomgivelsesområde til byudvikling, tekniske anlæg eller skovrejsning, skal det sikres, at kirkens betydning for landskabet fastholdes, og at der ikke sker en betydelig forringelse af oplevelsen af kirken.

Ad 5.2.2 - 5.2.4

Kirkeomgivelserne er ikke forbudszoner for byudvikling, placering af trafik anlæg og tekniske anlæg, råstofgravning samt skovrejsning. Det er zoner, hvorfra Slagelse Kommunes kirker er meget synlige og har en stor betydning i landskabet. Såfremt der er ønske om et projekt inden for et areal udpeget som kirkeomgivelse, er det derfor vigtigt frem for alt at vurdere, hvorvidt projektet med rimelighed kan placeres uden for kirkeomgivelserne. Hvis det ikke vurderes hensigtsmæssigt at placere projektet uden for kirkeomgivelserne, er det vigtigt at indplacere projektet på en harmonisk måde, så kirkens betydning for landskabet ikke tilsidesættes.



Signatur

- 5.2 kirkeomgivelser
- Kommuneafgrænsning

5.2 Kirkeomgivelser

1:55.000

5.3 Kulturmiljøer



Kulturmiljøerne i Slagelse Kommune har mange ansigter: Fæstningsværker og voldsteder, broer og vadesteder, husmandsudstyknings, herregårdslandskaber, landsbyer og bymiljøer i købstæderne. Et kulturmiljø kan bestå af få elementer af en bestemt art eller fra en bestemt tidsperiode. Det kan også være komplekse sammenhænge bestående af flere elementer af forskellig art og alder. Det sidste ses f.eks. i herregårdsmiljøerne og de mange værdifulde landsbymiljøer, som omfatter både bygninger, vejforløb, markområder, diger og stengærder, levende hegn og karakteristisk beplantning, gadekær mv.

Kulturmiljøerne indeholder spor fra især de seneste århundreder, men mange af dem har rødder længere tilbage i tiden. Synligheden af de kulturhistoriske spor i omgivelserne er vigtig for oplevelsen og forståelsen af vores fælles historie. Derfor indeholder kommuneplanen retningslinjer, der sikrer, at der i kommunens udvikling tages hensyn til kulturmiljøerne på lige fod med andre interesser.

Retningslinjer

5.3.1 Kulturmiljøer fremgår af kortbilag 5.3. På kortet er de enkelte kulturmiljøer vist med "kulturmiljøkerne" og eventuelt omgivelser til kulturmiljøkernen. For yderligere beskrivelse af kulturmiljøernes afgrænsning, bærende bevaringsværdier, sårbarheder mv. henvises til registreringerne af de enkelte kulturmiljøer. Registreringerne kan ses i den samlet oversigt her eller enkeltvis ved at åbne kortbilag 5.3 og trykke på det enkelte kulturmiljø.

5.3.2 Det skal være muligt i udviklingen af by og land at sikre de kulturhistorisk og arkitektonisk værdifulde helheder og sammenhænge. I planlægningen skal disse derfor løbende kortlægges og vurderes. Afgrænsning og vurdering af kulturmiljøer foretages af kommunen i samarbejde med det ansvarlige museum (Museum Vestsjælland).

5.3.3 I et område udpeget som kulturmiljø (kerne og omgivelser) må der ikke ske byudvikling, placering af trafik anlæg,

tekniske anlæg, terrænregulering, råstofgravning, skovrejsning og lignende ændringer af arealers tilstand og anvendelse, uden at der tages stilling til oplevelsen og bevarelsen af kulturmiljøets bærende bevaringsværdier samt muligheden for at styrke eller genoprette disse. Stillingtagen må i alle tilfælde ske ud fra en konkret vurdering og med udgangspunkt i registreringerne af de enkelte kulturmiljøer, som bl.a. rummer beskrivelse af de bærende bevaringsværdier og sårbarheder.

5.3.4 I et område udpeget som kulturmiljøkerne skal placering og omfang af ny bebyggelse, nye anlæg samt væsentlige til- og ombygninger af eksisterende bebyggelse og anlæg tilpasses de bærende bevaringsværdier, herunder bebyggelsesmønster, skala og den visuelle oplevelse i ind- og udkig. Nybyggeri og væsentlige til- og ombygninger skal i udformning og udseende respektere de bærende bevaringsværdier og tilpasses den lokale byggeskik. Sagsbehandling må i alle tilfælde ske ud fra en konkret vurdering og med udgangspunkt i registreringen af de enkelte kulturmiljøer, som bl.a. rummer beskrivelse af de bærende bevaringsværdier og sårbarheder.

5.3.5 Bufferzone omkring fortidsmindet Trelleborg fremgår af kortbilag 5.3.

5.3.6 Inden for bufferzonen omkring fortidsmindet Trelleborg må der ikke opføres anlæg eller på anden måde ændres i arealernes tilstand og anvendelse, der forstyrrer oplevelsen af fortidsmindet Trelleborg.

Redegørelse

Slagelse Kommunes udpegning af kulturmiljøer er et vigtigt vidensgrundlag i arbejdet med at sikre hensynet til de kulturhistorisk og arkitektonisk værdifulde helheder og sammenhænge i byerne og i det åbne land.

Et kulturmiljø defineres som et geografisk afgrænset område, der ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Det vil sige områder, hvor de fysiske strukturer i form af bl.a. bebyggelse, anlæg og landskabselementer er bærende for oplevelsen og forståelsen af en kulturhistorisk fortælling om en bestemt tid eller funktion.

Indsigt i kulturmiljøernes bærende bevaringsværdier og sårbarheder er en forudsætning for, at der kan tages stilling til deres bevaring i udviklingen af kommunens købstæder, landsbyer og landområder. Det vil sige i den afvejning af interesser, der foretages i forbindelse med tilladelser til byggeri og anlægsarbejder eller i projekter for byudvikling, skovrejsning, naturgenopretning mv. Kommuneplanens retningslinjer er i udgangspunktet restriktive, men også generelle. Det vil i alle tilfælde være nødvendigt at foretage konkrete vurderinger, og derfor henvises der til registreringerne af de enkelte kulturmiljøer.

Slagelse Kommune har i 2019-2020 revideret den tidligere udpegning og afgrænsning af kulturmiljøerne på baggrund af besigtigelser og nye registreringer. I revisionen er anvendt KulturMiljø-metoden, som er udviklet af Esbjerg Kommune i samarbejde med Sydvestjyske Museer og Slots- og Kulturstyrelsen (2018). Metoden sikrer en fagligt velfunderet afgrænsning af kulturmiljøerne i kommuneplanen, samtidigt med at der i registreringen af det enkelte kulturmiljø er fokus på den bærende fortælling og de fysiske elementer, der formidler denne.

Registreringen af de enkelte kulturmiljøer præsenteres i skemaer, som beskriver de informationer, der er indsamlet i den kulturhistoriske forundersøgelse og ved besigtigelse. I skemaerne gøres der rede for kulturmiljøets bærende bevaringsværdier og sårbarheder, ligesom der foretages en værdisætning af kulturmiljøets betydning og værdi sammenlignet med andre lignende kulturmiljøer. I nogle tilfælde gives anbefalinger til videre bevaring og udvikling af

kulturmiljøet.

I KulturMiljø-metoden arbejdes der med begrebet kulturmiljøkerne og kulturmiljøomgivelser. Kulturmiljøets bærende fortælling definerer, om kulturmiljøet afgrænses med eller uden omgivelser. Kulturmiljøkernen er den eller de fysiske strukturer og elementer, som i særlig grad indeholder og afspejler den bærende fortælling. Kulturmiljøkernen indeholder typisk de væsentligste byggede strukturer og deres nære omgivelser, og de bærende værdier er knyttet til f.eks. bygninger, anlæg, markant beplantning, grønne arealer, ind- og udkig mv. Kulturmiljøomgivelserne vil typisk være større områder, hvor den bærende fortælling ses i overordnede strukturer eller landskabstræk, f.eks. åbne markflader, skovarealer, ådale mv. Her kan de bærende værdier være knyttet til kig, udsigter og/eller sigtelinjer.

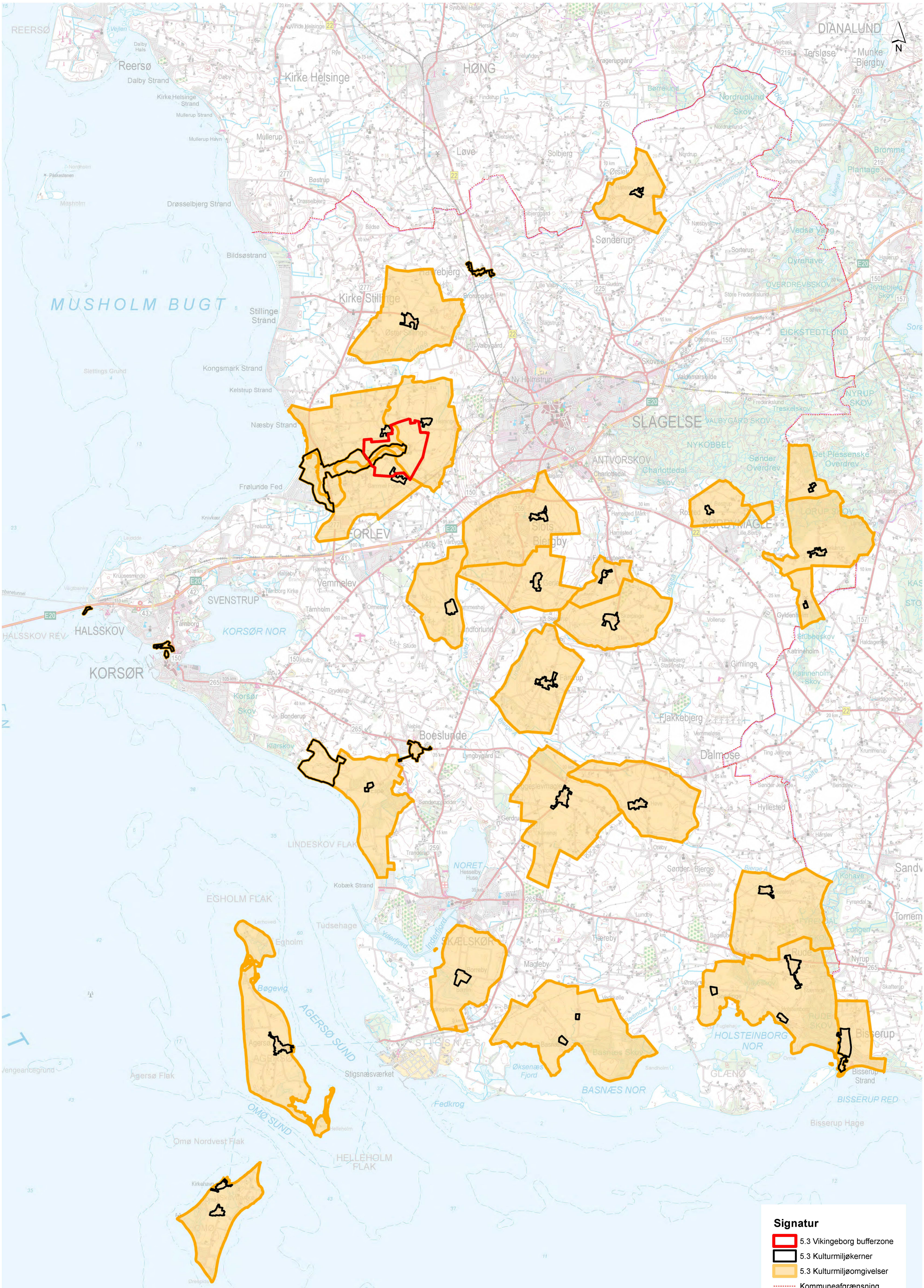
I de tilfælde, hvor kulturmiljøet afgrænses med omgivelser – særligt landsbymiljøer og herregårdsmiljøer – kan det samlede kulturmiljø omfatte store landområder. Dette er ikke i sig selv et udtryk for restriktioner eller begrænsninger, men et signal om, at de kulturhistoriske og arkitektoniske værdier indgår i en større og ofte landskabelig sammenhæng, som det er vigtigt at være bevidst om, når der tages stilling til udviklingsmulighederne. De væsentligste bevaringshensyn vil så godt som altid være at finde i kulturmiljøkernen.

Som eksempel kan nævnes en landsby, hvor den bærende fortælling er agerbrug og udskiftningstidens overgang fra fællesdrift til individuel drift. Her er kernen selve landsbybebyggelsen med evt. udflyttede gårde, småhuse, fælles anlæg og funktioner mm. Omgivelserne er hele ejerlavet, det vil sige de jorder, der hører til landsbyen. På den måde indeholder og beskriver afgrænsningen af kulturmiljøet sammenhængen mellem landsby og det ressourceområde, der i det mindste historisk har været levested for gårdejere, husmænd mm. I andre kulturmiljøer, hvor den bærende fortælling omfatter bestemte funktioner, er der ikke omgivelser til kernen, og kulturmiljøet afgrænses mere tæt omkring de byggede strukturer. Dette kan f.eks. være forsvarsværker eller bygninger og anlæg til transport.

I forbindelse med revisionen af kulturmiljøudpegningen og besigtigelserne af de enkelte kulturmiljøer lægges der i flere tilfælde op til yderligere registrering og evt. udpegning af nye kulturmiljøer. Sammen med de forslag til kulturmiljøudpegning, som Slagelse Kommune løbende modtager fra f.eks. bevaringsforeningerne, danner dette grundlag for, at der i planperioden arbejdes videre med at udbygge temaet.

Ad 5.3.5 - 5.3.6

Der er udlagt en bufferzone i forbindelse med ansøgning om at få optaget fortidsmindet Trelleborg på UNESCO's verdensarvsliste. Bufferzonens afgrænsning er i Kommuneplan 21 ændret en smule, så den i højere grad følger matrikelskel. Bufferzonen, som er afgrænset på kortbilag 5.3, omfatter et større areal omkring fortidsmindet Trelleborg, inklusiv dele af Tude Å og det eksisterende museum, der i planperioden planlægges renoveret og ombygget. Planlægning inden for bufferzonen skal ske med respekt for eksisterende kultur- og naturmæssige kvaliteter og må ikke ændre på udpegningsgrundlaget for fremtidig optagelse på UNESCO's verdensarvsliste. Fortidsmindet Trelleborg er i dag optaget på UNESCO's tentativliste som potentielt verdensarvssted.



5.3 Kulturmiljøer

1:55.000

Signatur

- 5.3 Vikingeborg bufferzone
- 5.3 Kulturmiljøkerner
- 5.3 Kulturmiljøomgivelser
- Kommuneafgrænsning